

T.C.
HÂKİMLER VE SAVCILAR YÜKSEK KURULU

Sayı : 87742275-659-156-2013/446/37492
Konu : Çocuk Koruma Kanunu kapsamında verilen
koruyucu ve destekleyici tedbir kararları

01/08/2013

... CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA
... BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA
... ADLİ YARGI İLK DERECE MAHKEMESİ ADALET KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

Korunma ihtiyacı olan çocuklar hakkında alınacak tedbirler ile suça sürüklenen çocuklar hakkında uygulanacak güvenlik tedbirlerinin usul ve esasları ile bu tedbir kararlarının yerine getirilmesinde kurumların görev ve sorumluluklarına ilişkin hususlar 03/07/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu ile bu Kanuna dayanılarak çıkarılan Yönetmeliklerde ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiş olmasına rağmen belirtilen mevzuattaki bir kısım hükümlerin yeterince dikkate alınmaması ve farklı uygulamalar yapılması sebebiyle tedbir kararlarının uygulanmasında işbirliğini zorunlu kılan kurumlar nezdinde bazı sorunlara sebebiyet verildiği Kurulumuza intikal eden bildirimlerden anlaşılmıştır.

Bilindiği üzere, korunma ihtiyacı olan veya suça sürüklenen çocukların korunmasına, haklarının ve esenliklerinin güvence altına alınmasına ilişkin usûl ve esasları düzenleyen Çocuk Koruma Kanunu'nun "Koruyucu ve destekleyici tedbirler" kenar başlıklı 5'inci maddesinde koruyucu ve destekleyici tedbirlerin içeriği ve kimler hakkında uygulanacağı; "Koruyucu ve destekleyici tedbir kararı alınması" kenar başlıklı 7'nci maddesinde ise çocuklar hakkında koruyucu ve destekleyici tedbir kararının; çocuğun annesi, babası, vasisi, bakım ve gözetiminden sorumlu kimse, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu ve Cumhuriyet savcısının istemi üzerine veya re'sen çocuk hâkimi tarafından alınabileceği; tedbir kararı verilmeden önce çocuk hakkında sosyal inceleme yaptırılabilmesi; verilecek kararda tedbirin türünün kararda gösterileceği ve bir veya birden fazla tedbire karar verilebileceği düzenlenmiştir.

Öte yandan 23/12/2006 tarihli Çocuk Koruma Kanununa Göre Verilen Koruyucu ve Destekleyici Tedbir Kararlarının Uygulanması Hakkında Yönetmeliğin "Koruyucu ve destekleyici tedbirler" kenar başlıklı 5'inci maddesinde koruyucu ve destekleyici tedbirlerin, çocuğun yararı göz önünde bulundurularak, öncelikle kendi aile ortamında korunmasının sağlanması ile yaşına ve gelişimine uygun eğitim ve öğreniminin desteklenmesini, kişiliğinin ve toplumsal sorumluluğunun geliştirilmesini sağlamaya yönelik danışmanlık, eğitim, bakım, sağlık ve barınma tedbirlerini içerdiği; "Koruyucu ve destekleyici tedbir kararı alınmasında yetki ve usûl" kenar başlıklı 8'inci maddesinin onçüncü fıkrasında, bu tedbir kararlarının

alınması sürecindeki uygulanacak usul ve esaslar ile özellikle tedbir kararında; tedbirin türü ile tedbiri uygulayacak kişi, kurum veya kuruluş adlarının gösterileceği ve gerektiğinde kararda tedbirin süresinin de belirtileceği; onördüncü fıkrasında tedbir kararları verilirken, tedbirin belirli bir yerde uygulanması sonucunu doğuracak şekilde hizmet sunumu bakımından idarenin takdir alanını kısıtlayacak veya hizmet modellerini ve sınırlarını daraltabilecek uygulamalara sebebiyet verilmemesine özen gösterilmesi gerektiği; “Koruyucu ve destekleyici tedbir kararlarının gönderilmesi” kenar başlıklı 9’uncu maddesinde ise, mahkeme veya çocuk hâkimince bu Yönetmelik uyarınca verilen;

a) Danışmanlık ve barınma tedbir kararlarının, ilgisine göre il millî eğitim müdürlükleri, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı il veya ilçe müdürlükleri ya da yerel yönetimlere,

b) Eğitim tedbiri kararının, ilgisine göre il millî eğitim müdürlüklerine veya Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bölge müdürlüklerine,

c) Bakım tedbiri kararının, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı il veya ilçe müdürlüklerine,

ç) Sağlık tedbiri kararının ise, il sağlık müdürlüklerine,

gönderileceği ve bu koruyucu ve destekleyici tedbir kararının kesinleştirilmesi beklenmeksizin derhâl uygulanacağı; Tedbir kararlarının, kararı veren mahkemenin veya çocuk hâkimliğinin bulunduğu yerde uygulanması esas olmakla birlikte, tedbir kararının uygulanmasının, kararın gönderildiği ildeki kurum veya kuruluşlar tarafından yerine getirilmesi mümkün olmadığı takdirde çocuğun yararı gözetilerek tedbir kararını yerine getirmekle sorumlu kurum tarafından tedbirin nerede yerine getirileceğine karar verileceği hüküm altına alınmıştır.

Diğer taraftan Çocuk Koruma Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte ise denetim ve denetim görevlisi kavramlarının tanımlarına ve denetimle ilgili özel bölüme yer verilerek, denetim ile koruyucu ve destekleyici tedbir kararları arasındaki fark izah edilerek, çocuklar hakkında verilen denetime ilişkin kararların nasıl yerine getirileceği ve denetim altına alma kararı ile koruyucu ve destekleyici tedbir kararına birlikte hükmedilmesi hâlinde yapılacak işbirliği esasları duraksamaya yer vermeyecek biçimde açıklanmıştır.

Görüldüğü üzere, yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerinin temel amacı, korunma ihtiyacı olan veya suça sürüklenen çocukların korunmasına, haklarının ve esenliklerinin güvence altına alınmasına, alınacak tedbirler ve bu tedbir kararların yerine getirilmesinde kurumların görev ve sorumluluklarına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Bu bağlamda çocuk hakkında verilen tedbir kararlarının yerine getirileceği kurumların ve uygulanacak tedbirin yapısı ve özellikleri farklılık arz edebilmektedir. Ayrıca, coğrafi alan, bölgenin ekonomik durumu, ulaşım, tedbir uygulanan çocuk, ailesi ve çevresi, tedbir kararını uygulayan kurum ve personel ile benzeri özellikler bölgeden bölgeye farklı olabilmektedir. Bundan dolayı, verilecek tedbir kararlarında çocuğun durumu ve verilecek tedbir kararının niteliğinin iyi analiz edilmesi ve yapılacak bireyselleştirme doğrultusunda tedbir kararında mevzuatın öngördüğü unsurlara eksiksiz bir şekilde yer verilmesi önem arz etmektedir.

Bu itibarla;

1- Mahkemeler ve Cumhuriyet başsavcılıkları, AİHM kararları, Anayasa, kanunlar, yönetmelikler ile Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu ve Adalet Bakanlığı tarafından

Çıkarılan genelgede açıklanan ilkeler doğrultusunda hareket etmek zorunda olduklarından; çocuklar için öngörülen koruyucu ve destekleyici tedbir ve hizmetlerin hızlı, etkili, amaca uygun ve verimli yürütülebilmesi için ilgili Kanun ve Yönetmeliklerde belirtilen usul ve esaslara uyulması ile verilecek tedbir kararlarında mevzuatın aradığı unsurlara bir bütün olarak yer verilmesi,

2- Koruyucu ve destekleyici tedbir kararlarında tedbirin türü ile tedbiri uygulayacak kişi, kurum veya kuruluş adlarının açıkça gösterilmesi ve gerektiğinde kararda tedbirin süresinin de belirtilmesi,

3- Tedbir kararları verilirken, tedbirin belirli bir yerde uygulanması sonucunu doğuracak şekilde hizmet sunumu bakımından idarenin takdir alanını kısıtlayacak veya hizmet modellerini ve sınırlarını daraltabilecek uygulamalara sebebiyet verilmemesi,

4- Tedbir kararlarının, türüne göre, Yönetmelikte ngrlen kurumlara doğrudan mahkemesince gönderilmesi ve kesinleştirilmesi beklenmeksizin derhâl uygulanması,

5- Tedbir kararlarının uygulanması, takibi ve denetimine ilişkin olmak üzere; tedbir kararlarını yerine getirmekle görevli kişi, kurum veya kuruluşlarca, bu tedbir kararlarının nasıl yerine getirileceği konusunda çocuğun teslim edildiği ya da teslim alındığı tarihten itibaren en geç on gün içerisinde bir uygulama planı hazırlatılarak uygulamaya konulması ve ilgili mahkeme veya ocuk hkiminin onayına sunulmasının sağlanması,

6- Tedbir kararlarının, kararı veren mahkemenin veya ocuk hâkimliğinin bulunduğu yerde uygulanması esas olmakla birlikte, tedbir kararının uygulanmasının, kararın gönderildiği ildeki kurum veya kuruluşlar tarafından yerine getirilmesi mümkün olmadığı taktirde çocuğun yararı gözetilerek tedbir kararını yerine getirmekle sorumlu kurum tarafından tedbirin nerede yerine getirileceğine dair karar verilmesi ve bu durumun uygulama planında belirtilmesi,

7- Tedbir kararını veren mahkeme veya ocuk hâkimi tarafından, tedbir kararlarının uygulanmasını, tedbirden beklenen gayenin gerçekleşip gerçekleşmediğini, uygulanan tedbirin çocuğun gelişimini hangi yönde etkilediğinin en geç üçer aylık sürelerle incelettirilmesi,

hususlarında gerekli dikkat ve özenin gösterilmesini, keyfiyetin merkez ve mlhakatta görev yapan Cumhuriyet savcıları, mahkemelere ve adliye personeline duyurulmasını rica ederim.

Ahmet HAMSİCİ
Başkanvekili